

**Відповіді до завдань II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури
у 2024-2025 навчальному році**

9 клас

Завдання I. Напишіть власне висловлення, використовуючи приклади з літератури та мистецтва:

«Від споживацького безглуздя довілля треба берегти». (2,5 стор)

Завдання II. Запишіть правильно слова.

Щедро/обдарований, людино/день, пр..ц..дент, (С, с)офійський (С, с)обор, хто/зна/з/котрими, честь/честю, по/івано/франківськи, на/четверо, ес..е, (з, с)переляку, марок..ан..ський, ім..іграція, екстрен..ий, по/сусідству, дарма/що, с..нт..менталізм, альпініс..кий, брин..чати, ацте..ський.

Відповідь: щедро обдарований, людино-день, прецедент, Софійський собор, хтозна з котрими, честь честю, по-іванофранківськи, начетверо, есе, імміграція, з переляку, марокканський, екстрений, по сусідству, дарма що, сентименталізм, альпіністський, бриньчати, ацтекський.

Завдання III. Оберіть правильні відповіді з запропонованих завдань

1. Апострофа НЕ ТРЕБА писати на місці пропуску в обох словах рядка

А) сер..йозна деб..ютантка

Б) дев..ятеро ластів..яток

В) р..ятівна ін..екція

Г) слов..янське плем..я

2. НЕ ПОТРЕБУЄ редагування речення

А) В учнівських творах часто трапляються лексичні помилки.

Б) В актовій залі зібралося багато бувших працівників фірми.

В) На слідуючому тижні розпочне роботу науковий семінар.

Г) Реєстрація бажаючих виступити проводиться в кімнаті № 5.

Д) До заяви додається диплом і справка з місця роботи.

3. Правильно написано всі слова в рядку

А) скасований, розтривожений, безтурботний, припинений

Б) схвалення, безапеляційний, розмовний, преморожений

В) безконтактний, призвісько, розрекламований, списаний

Г) пресмачний, сфотографований, безмірний, росщеплений

Д) беспорадний, розпушений, прекумедний, сформований

4. Однаковий звук позначають букви, підкреслені в окремих словах речення

А) Заспівала сопілочка осьдечки за вікном.

Б) Відповідаючи їм, не забудьте подякувати.

В) Ці квитки можна обміняти в касі вокзалу.

Г) Лікувальні можливості живокосту безмежні.

Завдання IV. Запишіть речення, розставляючи розділові знаки. Побудуйте його структурну схему, зробіть синтаксичний розбір (підкреслити члени речення, надписати над кожним словом, якою частиною мови є, дати загальну характеристику всій конструкції)

Уночі коли з глибин космосу проступають зорі пробиваються скупим світлом до нас ми відчуваємо що йдемо не просто по землі йдемо по планеті (О. Гончар)

Відповідь.

(1)Уночі,(2) коли з глибин космосу проступають зорі, пробиваються скупим світлом до нас,(1) ми відчуваємо,(3) що йдемо не просто по землі – йдемо по планеті (О. Гончар)

Речення розповідне, неокличне, складне, складається з 3 частин, сполучникове, складнопідрядне з підрядним обставинним часу і підряднимз'ясувальним, з неоднорідною підрядністю.

1 – головне, просте, двоскладне, поширене, повне, неускладнене;

2 – просте, залежне (підрядне обставинне часу), двоскладне, поширене, повне, ускладнене однорідними присудками,

3 - просте, залежне(підрядне з'ясувальне), двоскладне, поширене, повне, неускладнене

Коли?

Що?

[...(коли...) ...], (що...).

Частини мови:

Уночі (прислівник), *коли* (сполучник) *з* (прийменник) *глибин* (іменник) *космосу* (іменник) *проступають* (дієслово) *зорі* (іменник), *пробиваються* (дієслово) *скупим* (прикметник) *світлом* (іменник) *до* (прийменник) *нас*(займенник), *ми* (займенник) *відчуваємо*(дієслово), *що* (сполучник) *йдемо* (дієслово) *не* (частка) *просто* (частка) *по* (прийменник) *землі* (іменник) – *йдемо* (дієслово) *по* (прийменник) *планеті* (іменник).

Члени речення:

Уночі (обставина), *коли з глибин космосу* (обставина) *проступають* (присудок) *зорі* (підмет), *пробиваються* (присудок) *скупим* (означення) *світлом* (обставина) *до нас* (додаток), *ми* (підмет) *відчуваємо* (присудок) ,(3) *що йдемо* (присудок) *не просто по землі* (додаток) – *йдемо* (присудок) *по планеті* (додаток).

Українська література

Завдання V. Зробіть ідейно-художній аналіз вірша (визначити тему, головну думку, художні засоби, особливість змалювання ліричного героя)

*Щоб стати народом, ще треба пройти крізь тунель
і виловить долю, як грайну сріблясту форель,
ще треба її розділити поміж усіма,
допоки цей люд не накрила снігами зима,
ще треба знайти серцевину в округлім кільці -
що зроблять живі, те не вчинять ніколи мерці.
Та потяг часу гримотить і розчавлює нас,
і темно в тунелі, і провіт порталу погас,*

*і тільки, як лава в земному ядрі, гоготить:
твій ворог в тобі, лише ти його можеш убить...* (Л. Горлач)

Відповідь.

Тема: вірш розкриває тему національного самоусвідомлення та боротьби за народне існування. Поет говорить про важливість єднання, спільної відповідальності та пошуку власної долі. Це також роздуми про складнощі, які стоять перед народом на шляху до справжньої свободи та розвитку.

Головна думка: щоб народ справді став нацією, він має подолати труднощі, пройти через перешкоди часу та простору, об'єднатися для досягнення спільної мети. Але найбільший ворог – це внутрішні сумніви та слабкості, які потрібно подолати кожному.

Художні засоби:

«пройти крізь тунель» – символ важкого, але необхідного шляху до національного відродження та самовизначення;

«виловити долю, як грайну сріблясту форель»; «як лава в земному ядрі, гоготить» – порівняння;

«накрила снігами зима» – символічний образ занепаду або небезпеки, що може накрити народ, якщо він не об'єднається і не знайде свій шлях;

«серцевину в округлім кільці» – метафора пошуку суті, істини, що лежить в основі життя народу.

«потяг часу гримотить і розчавлює нас» – алегорія на невблаганний хід часу, який може знищити або зберегти людей залежно від їхніх дій.

«лава в земному ядрі» – образ внутрішньої енергії та сили, що кипить всередині людини й народу.

Анафора: Повторення «ще треба» підкреслює безліч завдань і викликів, які стоять перед народом і кожною людиною.

Антитези: Протиставлення живих і мертвих: «що зроблять живі, те не вчинять ніколи мерці», підкреслює важливість дій живих, їхню відповідальність за майбутнє.

Епітети: «срібляста форель»

Особливість змалювання ліричного героя. Ліричний герой вірша є символом цілого народу, який перебуває на межі між існуванням і загибеллю. Він усвідомлює, що найбільша загроза криється не стільки у зовнішніх силах, скільки всередині самого народу, у його внутрішніх страхах, апатії та байдужості. Герой закликає до активної дії, до єднання. Цей ліричний герой сповнений рішучості, він готовий боротися з невпевненістю, з ворогами як зовнішніми, так і внутрішніми. Його особливість — глибока свідомість того, що зміни починаються з самого себе, а ворогів можна перемогти, лише подолавши свої страхи та сумніви.

Завдання VI. Його називали «лицарем української літератури», «лицарем на білому коні». Чому його так називали? Назвіть його прізвище. Як ці світлини пов'язані з його творчістю? (10-12 речень)

Відповідь.

Українського письменника В. Симоненка, через його відданість ідеалам правди, честі та служінню Україні, називали «лицарем української літератури» і «лицарем на білому коні». Він захищав рідну культуру та мову, а його твори відображали непохитні принципи та любов до батьківщини.

На фото зображений Анатолій Пашкевич – відомий український композитор, який писав, окрім музики, ще й вірші, новели та оповідання. Найулюбленішим його поетом був Василь Симоненко. Саме на його слова була створена прониклива пісня «Синові...». Частина тексту пісні склав відомий вірш В. Симоненка «Лебеді материнства».

